Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

27 858 Gewasbeschermingsbeleid

Nr. 769

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, VISSERIJ, VOEDSELZEKERHEID EN NATUUR

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 juli 2026

Met deze brief informeer ik uw Kamer over het onderzoek van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en Wageningen University & Research (WUR), dat in opdracht van het Ministerie van LVVN is uitgevoerd, naar de mogelijkheden voor de ontwikkeling van een wetenschappelijk onderbouwde rekenmethode voor spuitzones. Het onderzoek is gepubliceerd onder de titel *Verkenning rekenmethode voor veilige afstanden tussen gewaspercelen en omwonenden*.

Aanleiding

Spuitzonering is een ruimtelijk instrument dat wordt toegepast om mogelijke effecten van gewasbeschermingsmiddelen (GBM) op de omgeving te beperken. In de huidige praktijk wordt vaak een afstand van 50 meter gehanteerd bij nieuwe gevoelige functies, maar deze afstand kent geen volledige wetenschappelijke onderbouwing. Daarnaast blijkt uit jurisprudentie dat bestaande onderbouwingen voor maatwerk in lokale situaties regelmatig onvoldoende worden geacht. Een motie van het lid Vedder (Kamerstuk 27 858, nr. 659) verzocht daarom om de ontwikkeling van een wetenschappelijk onderbouwd kader voor de benodigde afstand tussen agrarische percelen waar GBM worden toegepast en gevoelige functies.

Het RIVM en WUR hebben verkend of en hoe een wetenschappelijk onderbouwde rekenmethode kan worden ontwikkeld voor de onderbouwing van spuitzones. Het bijgevoegde rapport beschrijft de haalbaarheid en de voorwaarden voor verdere ontwikkeling van een dergelijke methode.

Bevindingen van het onderzoek

Het onderzoek laat zien dat het in beginsel mogelijk is om een rekenmethode te ontwikkelen waarmee op lokaal niveau een afstand tussen

kst-27858-769
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

gewaspercelen en gevoelige functies kan worden bepaald. Een dergelijke methode vereist echter dat meerdere bestaande modelonderdelen met elkaar worden gecombineerd. Elk van deze modelonderdelen kent eigen onzekerheden, zoals bijvoorbeeld:
– de verspreiding van kleine spuitdruppels en damp, waarbij bestaande modellen slechts tot beperkte afstanden zijn gevalideerd en extrapolatie daarbuiten onzeker is;
– blootstelling via huidcontact en hand-mondcontact, waarbij gedragsfactoren en overdrachtsprocessen onvoldoende zijn gekwantificeerd;
– overdracht van residuen van oppervlakken naar de huid;
– verspreiding van gewasbeschermingsmiddelen in het binnenmilieu;

Wat de optelsom van eerdergenoemde onzekerheden met de betrouwbaarheid van de rekenmethode doet, is onduidelijk.

Daarnaast is sprake van belangrijke kennisleemtes in de onderliggende wetenschappelijke kennis, onder meer ten aanzien van:
– cumulatieve blootstelling aan meerdere gewasbeschermingsmiddelen;
– mogelijke neurodegeneratieve effecten van blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen.

Daarmee is onzeker in welke mate een dergelijke methode in de praktijk voldoende betrouwbare, nauwkeurige en reproduceerbare uitkomsten kan bieden.

Daarnaast vraagt de ontwikkeling van een rekenmethode omvangrijk en langdurig vervolgonderzoek.

Beleidsreactie

Het onderzoek laat zien dat een rekenmethode in beginsel kan worden ontwikkeld. Tegelijkertijd vraagt de ontwikkeling daarvan omvangrijk en langdurig vervolgonderzoek, terwijl onzeker is of een dergelijke methode in de praktijk voldoende betrouwbare, nauwkeurige en reproduceerbare uitkomsten kan bieden.

Gelet op deze bevindingen, de bestaande kennisleemten en de omvang en duur van het benodigde vervolgonderzoek heb ik besloten geen opdracht te geven voor de ontwikkeling van een rekenmethode voor spuitzonering.

In plaats daarvan zet ik in op bestuurlijke afspraken over de omgang met gewasbeschermingsmiddelen in relatie tot gevoelige functies. Deze afspraken worden uitgewerkt in het kader van het Convenant Gewasbescherming, met als doel te komen tot een werkbaar, uitvoerbaar en juridisch houdbaar beleidskader.

De komende periode blijf ik met het RIVM en de WUR in gesprek over de benutting van de beschikbare wetenschappelijke inzichten ten behoeve van de onderbouwing van deze bestuurlijke afspraken. Deze gesprekken zijn niet gericht op de ontwikkeling van een rekenmethode.

Vervolgstappen

De komende periode worden de bestuurlijke afspraken in het kader van het Convenant Gewasbescherming verder uitgewerkt. Uw Kamer wordt over de voortgang geïnformeerd.

Met de oplevering van dit onderzoek en de voorgestelde vervolgstappen beschouw ik de toezegging van 17 maart jongstleden tijdens de Milieuraad als afgedaan.

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
S.P.A. Erkens